

BIJLAGE II

RICHTSNOEREN VOOR DE SAMENSTELLING VAN VEILIGHEIDSINFORMATIEBLADEN

Deze bijlage bevat de voorschriften voor een veiligheidsinformatieblad dat overeenkomstig artikel 31 voor een stof of preparaat wordt verstrekt. Het veiligheidsinformatieblad is een mechanisme voor het verstrekken verderop in de toeleveringsketen van passende informatie over de veiligheid van ingedeelde stoffen en preparaten, waaronder informatie uit de desbetreffende chemische veiligheidsrapporten aan de onmiddellijke downstream gebruiker(s). De informatie die in het veiligheidsinformatieblad wordt gegeven moet overeenkomen met de informatie in het chemisch veiligheidsrapport, indien dat vereist is. Wanneer een chemisch veiligheidsrapport is opgesteld, moeten de relevante blootstellingsscenario's in een bijlage bij het veiligheidsinformatieblad worden opgenomen, zodat daar gemakkelijker naar kan worden verwezen in de desbetreffende rubrieken van het veiligheidsinformatieblad.

Doel van deze bijlage is te zorgen voor consistentie en nauwkeurigheid in de inhoud van elk van de in artikel 31 genoemde verplichte rubrieken, zodat gebruikers aan de hand van de veiligheidsinformatiebladen de nodige maatregelen kunnen nemen voor de bescherming van de gezondheid en de veiligheid op het werk en de bescherming van het milieu.

De door veiligheidsinformatiebladen verstrekte informatie moet tevens voldoen aan de voorschriften van Richtlijn 98/24/EG betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk. Het veiligheidsinformatieblad moet met name de werkgever in staat stellen na te gaan of er gevaarlijke chemische agentia op de werkplek aanwezig zijn en de eventuele risico's van het gebruik ervan voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te beoordelen.

De informatie in het veiligheidsinformatieblad moet duidelijk en beknopt zijn. Het veiligheidsinformatieblad moet worden opgesteld door een bevoegd persoon, die rekening houdt met de specifieke behoeften van de gebruikers, voor zover dat bekend is. Personen die stoffen en preparaten in de handel brengen, moeten ervoor zorgen dat bevoegde personen de juiste opleiding en bijscholing hebben gehad.

Voor preparaten die niet als gevaarlijk zijn ingedeeld, maar waarvoor krachtens artikel 31 een veiligheidsinformatieblad is vereist, moet bij elke rubriek proportionele informatie worden verstrekt.

In een aantal gevallen kan wegens de brede scala van eigenschappen van de stoffen en preparaten aanvullende informatie noodzakelijk zijn. Indien in andere gevallen de informatie met betrekking tot bepaalde eigenschappen niet relevant blijkt te zijn of om technische redenen niet kan worden verstrekt, moet dit onder elke rubriek duidelijk worden gemotiveerd. Voor elke gevaarlijke eigenschap moet informatie worden verstrekt. Indien wordt verklaard dat een bepaald gevaar niet van toepassing is, moet duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen gevallen waarin de indeler niet over informatie beschikt en gevallen waarin negatieve testresultaten beschikbaar zijn.

Vermeld de publicatiedatum van het veiligheidsinformatieblad op de eerste bladzijde. Wanneer een veiligheidsinformatieblad is herzien, moet de ontvanger als volgt op de wijzigingen worden geattendeerd: „Herziening: (datum)”.

Opmerking

Veiligheidsinformatiebladen zijn eveneens vereist voor bepaalde speciale stoffen en preparaten (bijvoorbeeld metalen in massieve vorm, legeringen, persgassen, enz.) die in de hoofdstukken 8 en 9 van bijlage VI bij Richtlijn 67/548/EEG zijn vermeld en waarvoor uitzonderingen in verband met de etikettering gelden.

1. IDENTIFICATIE VAN DE STOF OF HET PREPARAAT EN VAN DE ONDERNEMING**1.1. Identificatie van de stof of het preparaat**

De voor de identificatie gebruikte naam moet gelijk zijn aan de naam op het etiket en in overeenstemming zijn met bijlage VI van Richtlijn 67/548/EEG.

Voor registratieplichtige stoffen moet de naam overeenkomen met de bij de registratie opgegeven naam en het overeenkomstig artikel 20, lid 1 van deze verordening toegekende registratienummer moet eveneens worden vermeld.

Eventuele andere identificatiemiddelen, kunnen eveneens worden aangegeven.

1.2. Gebruik van de stof of het preparaat

Vermeld het gebruik van de stof of het preparaat voor zover deze bekend zijn. Indien er veel verschillend gebruik mogelijk is, dient alleen het belangrijkste of meest gangbare te worden vermeld. Daarbij dient kort te worden beschreven wat de stof of het preparaat feitelijk doet, bijvoorbeeld brandvertragend middel, antioxidant, enz.

Indien een chemisch veiligheidsrapport vereist is, wordt in het veiligheidsinformatieblad informatie opgenomen over elk geïdentificeerd gebruik dat voor de ontvanger van het veiligheidsinformatieblad van belang is. Deze informatie moet overeenkomen met het geïdentificeerde gebruik en de blootstellingsscenario's als beschreven in de bijlage bij het veiligheidsinformatieblad.

1.3. Identificatie van de onderneming

Vermeld de identiteit van de persoon die verantwoordelijk is voor het in de handel brengen van de stof of het preparaat in de Gemeenschap, namelijk de fabrikant, importeur of distributeur. Vermeld zijn volledige adres en telefoonnummer alsmede het e-mailadres van de bevoegde persoon die verantwoordelijk is voor het veiligheidsinformatieblad.

Indien deze persoon niet gevestigd is in de lidstaat waar de stof of het preparaat in de handel wordt gebracht, moet bovendien, indien mogelijk, het volledige adres en het telefoonnummer worden vermeld van de persoon die in die lidstaat verantwoordelijk is.

Voor registranten moet de geïdentificeerde persoon overeenkomen met de in de registratie gegeven informatie over de identiteit van de fabrikant of importeur.

1.4. Telefoonnummer voor noodgevallen

Naast bovenvermelde informatie moet ook het noodtelefoonnummer van het bedrijf en/of de bevoegde officiële adviesinstantie worden opgegeven (dit kan de instantie zijn die belast is met het ontvangen van informatie in verband met de gezondheid van de mens, zoals bedoeld in artikel 17 van Richtlijn 1999/45/EG). Vermeld of dit telefoonnummer al dan niet alleen tijdens de kantooruren kan worden gebruikt.

2. IDENTIFICATIE VAN DE GEVAREN

Vermeld hier de indeling van de stof of het preparaat die voortvloeit uit de toepassing van de indelingsregels in Richtlijn 67/548/EEG of 1999/45/EG. Geef duidelijk en beknopt aan welke gevaren voor mens en milieu aan de stof of het preparaat verbonden zijn.

Maak een duidelijk onderscheid tussen preparaten die zijn ingedeeld als gevaarlijk en preparaten die niet zijn ingedeeld als gevaarlijk overeenkomstig Richtlijn 1999/45/EG.

Beschrijf de belangrijkste nadelige fysisch-chemische, gezondheids- en milieueffecten en symptomen die veroorzaakt kunnen worden door gebruik en redelijkerwijs te verwachten verkeerd gebruik van de stof of het preparaat.

Het kan noodzakelijk zijn andere gevaren, zoals stofvorming, kruisgevoeligheid, verstikking, bevriezing, eventuele hoge geur- of smaakkracht, of milieueffecten, zoals gevaren voor in de bodem levende organismen, aantasting van de ozonlaag, het vermogen tot fotochemische ozonvorming, enz., te vermelden die niet tot een indeling leiden, maar die het algemene gevaar van het materiaal kunnen vergroten.

De op het etiket vermelde informatie moet onder rubriek 15 worden gegeven.

De indeling van de stof moet overeenkomen met de overeenkomstig titel XI in de inventaris van indelingen en etiketteringen vermelde indeling.

3. SAMENSTELLING EN INFORMATIE OVER DE BESTANDDELEN

Aan de hand van de verstrekte informatie moet de ontvanger gemakkelijk de gevaren van de bestanddelen van het preparaat kunnen identificeren. De gevaren van het preparaat zelf moeten onder rubriek 2 worden vermeld.

3.1. De volledige samenstelling (aard en concentratie van de bestanddelen) hoeft niet te worden vermeld, hoewel een algemene beschrijving van de bestanddelen en de concentraties ervan nuttig kan zijn.

3.2. Voor een preparaat dat volgens Richtlijn 1999/45/EG als gevaarlijk is ingedeeld, moeten de volgende stoffen met hun concentratie of concentratiebereik in het preparaat worden vermeld:

a) voor de gezondheid of voor het milieu gevaarlijke stoffen in de zin van Richtlijn 67/548/EEG wanneer zij aanwezig zijn in concentraties gelijk aan of groter dan de laagste van de volgende waarden:

- de toepasselijke grenswaarden in de tabel van artikel 3, lid 3, van Richtlijn 1999/45/EG, of
- de concentratiegrenzen in bijlage I bij Richtlijn 67/548/EEG, of
- de concentratiegrenzen in deel B van bijlage II bij Richtlijn 1999/45/EG, of
- de concentratiegrenzen in deel B van bijlage III bij Richtlijn 1999/45/EG, of
- de concentratiegrenzen in bijlage V bij Richtlijn 1999/45/EG, of
- de concentratiegrenzen in een overeengekomen vermelding in de krachtens titel XI van deze verordening vastgestelde inventaris van indelingen en etiketteringen;

- b) stoffen waarvoor in de Gemeenschap grenzen voor de blootstelling op het werk zijn vastgesteld en die nog niet in punt a) zijn opgenomen;
- c) stoffen die persistent, bioaccumulerend en toxisch zijn of zeer persistent en zeer bioaccumulerend overeenkomstig de criteria van bijlage XIII, indien de concentratie van een individuele stof gelijk of groter dan 0,1 % is.
- 3.3. Voor een preparaat dat volgens Richtlijn 1999/45/EG niet als gevaarlijk is ingedeeld, moeten de stoffen met hun concentratie of concentratiebereik worden vermeld wanneer zij aanwezig zijn in een afzonderlijke concentratie van ofwel:
- a) ≥ 1 gewichtspercent voor niet-gasvormige preparaten en $\geq 0,2$ volumepercent voor gasvormige preparaten en:
- de stoffen gevaarlijk zijn voor de gezondheid of voor het milieu in de zin van Richtlijn 67/548/EEG⁽¹⁾; of
  - voor die stoffen in de Gemeenschap grenzen voor de blootstelling op het werk zijn vastgesteld.
- b) $\geq 0,1$ gewichtspercent en de stoffen volgens de criteria van bijlage XIII persistent, bioaccumulerend en toxisch of zeer persistent en sterk bioaccumulerend zijn;
- 3.4. Voor de bovenbedoelde stoffen moet de indeling (overeenkomstig de artikelen 4 en 6 van Richtlijn 67/548/EEG, bijlage I bij Richtlijn 67/548/EEG of een overeengekomen vermelding in de inventaris van indelingen en etiketteringen als bedoeld in titel XI van deze verordening) worden opgegeven met de symboolletters en R-zinnen die daaraan zijn toegewezen op basis van hun fysisch-chemische, gezondheids- en milieugevaren. De R-zinnen hoeven hier niet voluit te worden geschreven: het volstaat te verwijzen naar rubriek 16, waar de volledige tekst van elke relevante R-zin moet worden vermeld. Indien de stof niet aan de indelingscriteria voldoet, dient de reden van opneming in punt 3 te worden vermeld, bijvoorbeeld: „PBT-stof” of „stof waarvoor binnen de Gemeenschap een blootstellingsgrens op de werkvloer geldt”.
- 3.5. De naam en het krachtens artikel 20, lid 1, van deze verordening toegekende registratienummer alsmede, indien beschikbaar, het EINECS- of ELINCS-nummer van de bovengenoemde stoffen moeten worden vermeld overeenkomstig Richtlijn 67/548/EEG. Het CAS-nummer en de IUPAC -naam (indien beschikbaar) kunnen eveneens nuttig zijn. Voor stoffen die onder een generieke naam zijn vermeld, overeenkomstig artikel 15 van Richtlijn 1999/45/EG of de voetnoot bij punt 3.3 van deze bijlage, is geen precieze chemische benaming vereist.
- 3.6. Indien overeenkomstig artikel 15 van Richtlijn 1999/45/EG of de voetnoot bij punt 3.3 van deze bijlage de identiteit van bepaalde stoffen vertrouwelijk moet blijven, moet de chemische aard ervan worden omschreven, teneinde een veilige hantering te waarborgen. De gebruikte naam moet dezelfde zijn als die welke overeenkomstig bovenbedoelde bepalingen wordt gebruikt.

4. EERSTEHULPMAATREGELEN

Beschrijf de eerstehulpmaatregelen.

Geef eerst aan of onmiddellijke medische verzorging is vereist.

De informatie over eerste hulp moet kort zijn en gemakkelijk te begrijpen voor het slachtoffer, omstanders en EHBO'ers. De symptomen en effecten moeten kort worden samengevat. De instructies moeten aangeven wat ter plaatse moet worden gedaan bij een ongeval en of na een blootstelling uitgestelde effecten kunnen worden verwacht.

Splits de informatie uit in verschillende rubrieken op grond van de verschillende manieren van blootstelling, dat wil zeggen inademen, contact met de huid en ogen, en inslikken.

Vermeld of professionele bijstand door een arts nodig of wenselijk is.

Voor sommige stoffen of preparaten kan het van belang zijn nadrukkelijk te vermelden dat speciale voorzieningen voor specifieke en onmiddellijke verzorging op de werkplek beschikbaar moeten zijn.

5. BRANDBESTRIJDINGSMAATREGELEN

Verwijs naar voorschriften voor de bestrijding van een brand, veroorzaakt door of in de nabijheid van de stof of het preparaat, met vermelding van:

- de geschikte blusmiddelen;

⁽¹⁾ Indien de persoon die voor het in de handel brengen van het preparaat verantwoordelijk is, kan aantonen dat bekendmaking op het veiligheidsinformatieblad van de chemische identiteit van een stof die uitsluitend is ingedeeld als irriterend, met uitzondering van stoffen waaraan de zin R41 is toegekend, of als irriterend in combinatie met een of meer van de in artikel 10, punt 2.3.4, van Richtlijn 1999/45/EG genoemde eigenschappen, dan wel is ingedeeld als schadelijk of als schadelijk in combinatie met een of meer van de in artikel 10, punt 2.3.4, van Richtlijn 1999/45/EG genoemde eigenschappen en die op zichzelf acute letale effecten heeft, de vertrouwelijkheid van zijn intellectuele eigendom in gevaar brengt, kan hij overeenkomstig de bepalingen van bijlage VI, deel B, bij Richtlijn 1999/45/EG die stof aanduiden met hetzij een naam die de belangrijkste functionele chemische groepen aangeeft, hetzij een andere naam.

- de blusmiddelen die om veiligheidsredenen niet gebruikt mogen worden;
- speciale blootstellingsgevaaren die veroorzaakt worden door de stof of het preparaat zelf, verbrandingsproducten of vrijkomende gassen;
- speciale beschermende uitrusting voor brandweerlieden.

6. MAATREGELEN BIJ ONOPZETTELIJK VRIJKOMEN VAN DE STOF OF HET PREPARAAT

Afhankelijk van de stof of het preparaat kunnen gegevens nodig zijn over:

persoonlijke voorzorgsmaatregelen zoals:

- verwijdering van ontstekingsbronnen, maatregelen voor doeltreffende ventilatie/bescherming van de ademhalingswegen, tegengaan van stofvorming, preventie van contact met huid en ogen;

milieuvorzorgsmaatregelen zoals:

- vermijden dat het product terecht komt in afvoerkanalen, oppervlaktewater, grondwater en bodem, eventuele noodzaak om de buurt te waarschuwen;

reinigingsmethoden zoals:

- gebruik van absorberend materiaal (bijvoorbeeld zand, kiezelgoer, zuurbindmiddel, universeel bindmiddel, zaagsel), gedeeltelijk wegvangen van gassen/dampen met water, verdunning.

Gebruik eventueel aanwijzingen zoals: „nooit gebruiken bij ...”, „neutraliseren met ...”.

Opmerking

Verwijs indien nodig naar de rubrieken 8 en 13.

7. HANTERING EN OPSLAG

Opmerking

De informatie in deze rubriek moet betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het milieu. De werkgever moet aan de hand daarvan geschikte werkmethoden en organisatiemaatregelen overeenkomstig artikel 5 van Richtlijn 98/24/EG kunnen opstellen.

Indien een chemisch veiligheidsrapport of een registratie vereist is, moet de informatie in deze rubriek overeenstemmen met de informatie die is gegeven voor het geïdentificeerde gebruik en de blootstellingsscenario's als beschreven in de bijlage bij het veiligheidsinformatieblad.

7.1. Hantering

Vermeld voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het preparaat, zoals

- advies over technische maatregelen zoals insluiting, plaatselijke en algehele ventilatie, maatregelen ter voorkoming van aerosol- en stofvorming en brand, voor de bescherming van het milieu vereiste maatregelen (bijvoorbeeld gebruik van filters of wassers bij afvoerventilatie, gebruik in een ingedamd gebied, maatregelen voor het opruimen en verwijderen van lozingen, enz.) alsook eventuele specifieke eisen of voorschriften voor de betrokken stof of het betrokken preparaat (bijvoorbeeld aanbevolen of verboden procedures of apparatuur), indien mogelijk met een korte beschrijving.

7.2. Opslag

Beschrijf de voorwaarden voor een veilige opslag, zoals

- specifieke ontwerpen voor opslagruimten of -vaten (inclusief tussenschotten en ventilatie), scheiding van chemisch op elkaar inwerkende materialen, opslagomstandigheden (temperatuur en vochtgehalte met minima en maxima, blootstelling aan licht, opslag onder inert gas, enz.), speciale elektrische voorzieningen en voorkoming van accumulatie van statische lading.

Vermeld, indien relevant, de maximale hoeveelheid die in bepaalde omstandigheden mag worden opgeslagen. Vermeld in het bijzonder eventuele speciale eisen, zoals het type materiaal dat moet worden gebruikt voor de verpakking/houders van de stof of het preparaat.

7.3. Specifiek gebruik

Voor eindproducten die voor een of meer specifiek gebruik zijn ontworpen, moeten gedetailleerde en praktische raadgevingen worden geformuleerd voor het geïdentificeerde gebruik. Zo mogelijk moet worden verwezen naar voor de industrie of de sector specifieke goedgekeurde richtsnoeren.

8. MAATREGELEN TER BEHEERSING VAN BLOOTSTELLING/PERSOONLIJKE BESCHERMING

8.1. Grenswaarden voor blootstelling

Vermeld de geldende specifieke controleparameters waaronder grenswaarden voor de beroepsmatige blootstelling en/of biologische grenswaarden. De waarden moeten worden opgegeven voor de lidstaat waar de stof of het preparaat in de handel wordt gebracht. Verstrek informatie over de huidige aanbevolen procedures.

Indien een chemisch veiligheidsrapport vereist is, moeten de relevante DNEL's en PNEC's voor de stof worden gegeven voor de blootstellingsscenario's die in de bijlage bij het veiligheidsinformatieblad zijn beschreven.

Voor preparaten is het nuttig waarden te verstrekken voor de samenstellende stoffen die overeenkomstig rubriek 3 op het veiligheidsinformatieblad moeten worden vermeld.

8.2. Maatregelen ter beheersing van blootstelling

In dit document wordt onder maatregelen ter beheersing van blootstelling verstaan de hele scala van specifieke risicobeheersmaatregelen die tijdens het gebruik moeten worden genomen om blootstelling van de werknemers en het milieu tot een minimum te beperken. Indien een chemisch veiligheidsrapport is vereist, dienen de risicobeheersmaatregelen voor het in het rapport vermeld gebruik in rubriek 8 van het veiligheidsinformatieblad te worden samengevat.

8.2.1. Beheersing van beroepsmatige blootstelling

De werkgever houdt rekening met de desbetreffende informatie wanneer hij voor de stof of het preparaat de risico's voor de gezondheid en de veiligheid van de werknemers beoordeelt overeenkomstig artikel 4 van Richtlijn 98/24/EG, dat, in volgorde van prioriteit, de onderstaande maatregelen voorschrijft:

- het ontwerpen van passende werkprocessen en technische maatregelen en het gebruiken van passende uitrusting en passend materiaal;
- het toepassen van collectieve beschermingsmaatregelen bij de bron van het risico, zoals voldoende ventilatie en passende organisatorische maatregelen, en
- wanneer blootstelling niet met andere middelen kan worden vermeden, de toepassing van individuele beschermingsmaatregelen, zoals persoonlijke beschermingsuitrusting.

Verstrek derhalve geschikte en voldoende informatie over deze maatregelen teneinde een correcte risico-evaluatie zoals bedoeld in artikel 4 van Richtlijn 98/24/EG mogelijk te maken. Deze informatie moet een aanvulling vormen op de reeds in punt 7.1 verstrekte gegevens.

Specificeer, indien individuele beschermingsmaatregelen noodzakelijk zijn, in detail welke uitrusting doeltreffende en geschikte bescherming biedt. Houd rekening met Richtlijn 89/686/EEG van de Raad van 21 december 1989 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen ⁽¹⁾ en verwijst naar de desbetreffende CEN-normen.

a) Bescherming van de ademhalingswegen

Geef voor gevaarlijke gassen, dampen of stof het te gebruiken type beschermende uitrusting aan, zoals:

- onafhankelijke ademhalingsapparatuur, doeltreffende maskers en filters.

b) Bescherming van de handen

Specificeer duidelijk het soort handschoenen dat bij het werken met de stof of het preparaat moet worden gedragen, met inbegrip van:

- het soort materiaal;
- de doorbraaktijd van het handschoenmateriaal met betrekking tot de hoeveelheid en de duur van blootstelling van de huid.

Vermeld zo nodig extra maatregelen voor bescherming van de handen.

c) Bescherming van de ogen

Specificeer het vereiste type oogbescherming, zoals:

- veiligheidsbrillen, veiligheidsstofbrillen, gezichtsschermen.

d) Bescherming van de huid

Specificeer, indien andere lichaamsdelen dan de handen moeten worden beschermd, het soort en de kwaliteit van de vereiste beschermende uitrusting, zoals:

- schort, laarzen en veiligheidskleding.

Vermeld zo nodig extra maatregelen voor bescherming van de huid en specifieke hygiënische maatregelen.

⁽¹⁾ PB L 399 van 30.12.1989, blz. 18. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003.

8.2.2. *Beheersing van milieublootstelling*

Verstrek de informatie die de werkgever nodig heeft om zijn verplichtingen in verband met de communautaire wetgeving inzake milieubescherming na te komen.

Indien een chemisch veiligheidsrapport vereist is, moet een samenvatting worden gegeven van de risicobeheersmaatregelen die de blootstelling van het milieu aan de stof afdoende beheersen voor de blootstellingsscenario's die in de bijlage bij het veiligheidsinformatieblad zijn vermeld.

9. FYSISCHE EN CHEMISCHE EIGENSCHAPPEN

Verstrek, opdat de juiste controlemaatregelen kunnen worden genomen, alle relevante informatie over de stof of het preparaat, met name de in punt 9.2 vermelde informatie. De informatie in deze rubriek moet overeenkomen met de in een registratie verstrekte informatie, indien een registratie vereist is.

9.1. **Algemene informatie**

Voorkomen

Vermeld de fysische toestand (vast, vloeibaar, gas) en de kleur van de geleverde stof of het geleverde preparaat.

Geur

Indien een geur merkbaar is, geef dan een korte beschrijving ervan.

9.2. **Belangrijke informatie met betrekking tot de gezondheid, de veiligheid en het milieu**

pH

Vermeld de pH van de stof of het preparaat zoals geleverd of in een waterige oplossing; geef in het laatste geval de concentratie aan.

Kookpunt/kooktraject:

Vlampunt:

Ontvlambaarheid (vast, gas):

Ontploffingsgevaar:

Oxiderende eigenschappen:

Dampspanning:

Relatieve dichtheid:

Oplosbaarheid:

Oplosbaarheid in water:

Verdelingscoëfficiënt: n-octanol/water:

Viscositeit:

Dampdichtheid:

Verdampingssnelheid:

9.3. **Overige informatie**

Vermeld andere belangrijke veiligheidsparameters, zoals mengbaarheid, vetoplosbaarheid (oplosmiddel specificeren), geleidingsvermogen, smeltpunt/smeltraject, gasgroep (nuttig voor Richtlijn 94/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 maart 1994 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende apparaten en beveiligingssystemen bedoeld voor gebruik op plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen⁽¹⁾), zelfontbrandingstemperatuur enz.

Opmerking 1

De bovengenoemde eigenschappen moeten worden bepaald overeenkomstig de specificaties van bijlage XI, deel A, of volgens een andere vergelijkbare methode.

Opmerking 2

Voor preparaten moet normaliter informatie worden gegeven over de eigenschappen van het preparaat zelf. Indien echter wordt verklaard dat een bepaald gevaar niet van toepassing is, dient duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen gevallen waarin de indeler niet over informatie beschikt en gevallen waarin negatieve testresultaten beschikbaar zijn. Indien het nodig wordt geacht informatie over de eigenschappen van afzonderlijke componenten te verstrekken, geef dan duidelijk aan waarop de gegevens betrekking hebben.

⁽¹⁾ PB L 100 van 19.4.1994, blz. 1. Richtlijn gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003.

10. STABILITEIT EN REACTIVITEIT

Vermeld de stabiliteit van de stof of het preparaat en de mogelijkheid van gevaarlijke reacties die zich onder bepaalde gebruiksomstandigheden en ook bij het vrijkomen in het milieu kunnen voordoen.

10.1. Te vermijden omstandigheden

Vermeld de omstandigheden die een gevaarlijke reactie kunnen veroorzaken, zoals temperatuur, druk, blootstelling aan licht en schokken, enz., indien mogelijk met een korte beschrijving.

10.2. Te vermijden materialen

Noem de materialen die een gevaarlijke reactie kunnen veroorzaken, zoals water, lucht, zuren, basen, oxiderende stoffen of enige andere specifieke stof, indien mogelijk met een korte beschrijving.

10.3. Gevaarlijke ontledingsproducten

Noem de gevaarlijke materialen die bij ontleding in gevaarlijke hoeveelheden worden geproduceerd.

Opmerking

Wijs in voorkomend geval specifiek op:

- de noodzaak en de aanwezigheid van stabilisatoren;
- de mogelijkheid van een gevaarlijke exotherme reactie;
- de mogelijke implicatie voor de veiligheid van een verandering in fysisch voorkomen van de stof of het preparaat;
- de mogelijke vorming van gevaarlijke ontledingsproducten in contact met water;
- de mogelijke afbraak tot onstabiele producten.

11. TOXICOLOGISCHE INFORMATIE

In deze rubriek moet een beknopte maar volledige en begrijpelijke beschrijving worden opgenomen van de verschillende toxicologische (gezondheids)effecten die zich kunnen voordoen indien de gebruiker in contact komt met de stof of het preparaat.

De informatie omvat gevaarlijke effecten voor de gezondheid van blootstelling aan de stof of het preparaat, gebaseerd op de conclusies van bijvoorbeeld testgegevens en ervaring. De informatie omvat in voorkomend geval tevens effecten op korte en lange termijn en chronische effecten van kortstondige en langdurige blootstelling: zoals sensibilisering, versuffing, kankerverwekkendheid, mutageniteit en giftigheid voor de voortplanting (ontwikkelingstoxiciteit en fertiliteit). Ook moet informatie worden gegeven over de verschillende blootstellingsroutes (inhalatie, inslikken, contact met huid en ogen) en moeten de symptomen die corresponderen met de fysische, chemische en toxicologische karakteristieken worden beschreven.

Rekening houdend met de reeds in rubriek 3 „Samenstelling en informatie over de bestanddelen” opgenomen gegevens, kan het nodig zijn melding te maken van specifieke effecten van bepaalde stoffen in het preparaat op de gezondheid.

De informatie in deze rubriek moet overeenkomen met de informatie die is verstrekt in een registratie, indien vereist, en/of in een chemisch veiligheidsrapport, indien vereist, en moet betrekking hebben op de volgende groepen mogelijke effecten:

- toxicokinetiek, metabolisme en verspreiding;
- acute effecten (acute toxiciteit, irritatie en corrosie);
- sensibilisatie;
- toxiciteit bij herhaalde toediening; en
- CMR-effecten (kankerverwekkendheid, mutageniteit en giftigheid voor de voortplanting).

Voor registratieplichtige stoffen worden samenvattingen van de informatie die is afgeleid van de toepassing van de bijlagen VII tot en met XI bij deze verordening gegeven. De informatie omvat tevens het resultaat van de vergelijking van de beschikbare gegevens met de criteria in Richtlijn 67/548/EEG voor CMR, categorieën 1 en 2, overeenkomstig punt 1.3.1 van bijlage 1 van deze verordening.

12. ECOLOGISCHE INFORMATIE

Beschrijf de mogelijke effecten, het gedrag en het uiteindelijk lot van de stof in het milieu of het preparaat in de lucht, het water en/of de bodem. Verstrek, voor zover beschikbaar, relevante testgegevens (bijvoorbeeld LC50 vis = 1 mg/l).

De informatie in deze rubriek moet overeenkomen met de informatie die is verstrekt in een eventueel vereiste registratie, en/of in een eventueel vereist chemisch veiligheidsrapport.

Beschrijf de belangrijkste eigenschappen waarvan op grond van de aard van de stof of het preparaat en de te verwachten gebruiksmethoden te verwachten valt dat ze een effect op het milieu zullen hebben. Soortgelijke informatie dient te worden verstrekt over gevaarlijke producten die ontstaan bij de afbraak van de stof of het preparaat. Deze informatie kan het volgende omvatten:

12.1. Ecotoxiciteit

Hieronder vallen relevante beschikbare gegevens over aquatische toxiciteit, zowel acuut als chronisch, voor vis, schaaldieren, algen en andere waterplanten. Voorts moeten toxiciteitsgegevens over micro- en macro-organismen in de bodem en andere voor het milieu relevante organismen, zoals vogels, bijen en planten, worden opgenomen, voor zover deze beschikbaar zijn. Indien de stof of het preparaat remmende effecten op de activiteit van micro-organismen heeft, moet het mogelijke effect bij rioolwaterzuiveringsinstallaties worden vermeld.

Voor registratieplichtige stoffen worden samenvattingen van de informatie die is afgeleid van de toepassing van de bijlagen VII tot en met XI opgenomen.

12.2. Mobiliteit

Het vermogen van de stof of de betreffende bestanddelen van een preparaat ⁽¹⁾ om, indien zij in het milieu terecht komen, naar het grondwater of ver van de plaats van lozing te worden getransporteerd.

Relevante gegevens kunnen zijn:

- bekende of voorspelde verspreiding over milieucompartimenten;
- oppervlaktespanning;
- absorptie/desorptie.

Zie rubriek 9 voor andere fysisch-chemische eigenschappen.

12.3. Persistentie en afbreekbaarheid

Het vermogen van de stof of de betreffende bestanddelen van een preparaat ⁽¹⁾ om in relevante milieumedia te worden afgebroken, hetzij langs biologische weg, hetzij via andere processen, zoals oxidatie of hydrolyse. Halveringstijden van de afbraak moeten worden vermeld als zij beschikbaar zijn. Het vermogen van de stof of de bestanddelen van een preparaat ⁽¹⁾ om in rioolwaterzuiveringsinstallaties te worden afgebroken, moet eveneens worden vermeld.

12.4. Mogelijke bioaccumulatie

Het vermogen van de stof of de betreffende bestanddelen van een preparaat ⁽¹⁾ om zich in biota te accumuleren en uiteindelijk in de voedselketen te worden opgenomen, met vermelding van de verdelingscoëfficiënt octanol/water (Kow) en de bioconcentratiefactor (BCF), indien beschikbaar.

12.5. Resultaten van PBT-beoordeling

Indien een chemisch veiligheidsrapport vereist is, worden de resultaten gegeven van de PBT-beoordeling als vermeld in het chemische veiligheidsrapport.

12.6. Andere schadelijke effecten

Vermeld, indien beschikbaar, informatie over andere schadelijke milieueffecten, bijvoorbeeld ozonafbrekend vermogen, vermogen tot vorming van fotochemische ozon, hormoonontregelend vermogen en/of broeikas effect.

Opmerkingen

Ook in andere rubrieken van het veiligheidsinformatieblad moet relevante milieu-informatie worden verstrekt; hierbij gaat het met name om adviezen om het vrijkomen te beheersen, de maatregelen bij accidenteel vrijkomen en de verwijderingsinstructies in de rubrieken 6, 7, 13, 14 en 15.

13. INSTRUCTIES VOOR VERWIJDERING

Indien verwijdering van de stof of het preparaat (restanten of bij het te verwachten gebruik ontstaan afval) gevaar oplevert, moeten een beschrijving van deze residuen en informatie over een veilige hantering ervan worden vermeld.

⁽¹⁾ Deze informatie kan niet voor het preparaat worden gegeven, omdat zij specifiek voor de stof is. De informatie moet daarom worden gegeven, voor zover ze beschikbaar en relevant is, voor elke samenstellende stof in het preparaat die overeenkomstig de voorschriften in paragraaf 3 van deze bijlage op het veiligheidsinformatieblad moet worden vermeld.

Vermeld passende methoden voor verwijdering van zowel de stof of het preparaat als de besmette verpakking (verbranding, recycling, storten, enz.).

Indien een chemisch veiligheidsrapport vereist is, moet de informatie over de afvalbeheersmaatregelen die de blootstelling van de mens en het milieu aan de stof afdoende beheersen, overeenkomen met de blootstellingsscenario's die in de bijlage bij het veiligheidsinformatieblad zijn beschreven.

Opmerking

Verwijs naar eventuele communautaire bepalingen inzake afval. Indien deze ontbreken, is het nuttig de gebruiker eraan te herinneren dat terzake mogelijk nationale of regionale bepalingen gelden.

14. INFORMATIE MET BETREKKING TOT HET VERVOER

Vermeld eventuele speciale voorzorgsmaatregelen waarvan een gebruiker op de hoogte moet zijn of waaraan hij moet voldoen met betrekking tot het vervoer of de verplaatsing binnen of buiten zijn bedrijf. Verstrek in voorkomend geval informatie over de transportclassificatie voor elke regeling met betrekking tot de vervoerstakken: IMDG (zee), ADR (Richtlijn 94/55/EG van de Raad van 21 november 1994 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg ⁽¹⁾), RID (Richtlijn 96/49/EG van de Raad van 23 juli 1996 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake het vervoer van gevaarlijke goederen per spoor ⁽²⁾), ICAO/IATA (lucht). Daaronder vallen bijvoorbeeld:

- VN-nummer,
- klasse,
- juiste ladingnaam,
- verpakkingsgroep,
- mariene verontreiniging,
- andere relevante informatie.

15. WETTELIJK VERPLICHTE INFORMATIE

Vermeld de informatie met betrekking tot de gezondheid, de veiligheid en het milieu die op het etiket wordt gegeven overeenkomstig de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG.

Wanneer de stof of het preparaat als behandeld in dit veiligheidsinformatieblad aan specifieke communautaire bepalingen inzake bescherming van mens en milieu is onderworpen (bv. krachtens titel VII verleende autorisaties of krachtens titel VIII opgelegde beperkingen), moeten deze, voor zover mogelijk, worden vermeld.

Vermeld eveneens, voor zover mogelijk, nationale wetten ter uitvoering van deze bepalingen en eventuele andere nationale maatregelen die terzake relevant kunnen zijn

16. OVERIGE INFORMATIE

Vermeld alle andere informatie die de leverancier van belang acht voor de veiligheid en de gezondheid van de gebruiker en voor de bescherming van het milieu, bijvoorbeeld:

- lijst van relevante R-zinnen. Geef de volledige tekst van alle R-zinnen die in de rubrieken 2 en 3 van het veiligheidsinformatieblad zijn vermeld;
- opleidingsadviezen;
- aangeraden beperkingen voor het gebruik (d.w.z. niet wettelijk verplichte aanbevelingen van de leverancier);
- verdere informatie (schriftelijke referenties en/of een technisch contactpunt);
- bronnen van de basisinformatie aan de hand waarvan het veiligheidsinformatieblad is samengesteld.

Geef in een herzien veiligheidsinformatieblad duidelijk aan welke informatie is toegevoegd, geschrapt of herzien (tenzij dit elders is aangegeven).

⁽¹⁾ PB L 319 van 12.12.1994, blz. 7. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2004/111/EG van de Commissie (PB L 365 van 10.12.2004, blz. 25).

⁽²⁾ PB L 235 van 17.9.1996, blz. 25. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2004/110/EG van de Commissie (PB L 365 van 10.12.2004, blz. 24).